

гангрена,/ не, като проказа/ тя раснесе,/ разкапваше душата,/ тя сплиташе жестоките си мрежи/ на пустота/ и мрачна безнадеждност,/ тя пъплеше в кръвта,/ тя виеше с закана,/ а беше рано, беше много рано...“ („Писмо“); „... някой/ насякъл с секира,/ насякъл сам брат си, човека...“ („Песен за човека“); „Вред мрак./ И в мрака – тегло и робия./ Глад. ...“ („Родина“) и пр.

Злото е многоаспектно, то не е само в настоящето, то е и в миналото. Сякаш исторически е маркирало пътя на развитието на човечеството. Злото е липсата на хляба, който е емблематична Вапцарова метафора за жизненонеобходимото. Злото е липсата на моралните ценности, липсата на любов в живота на човека, обречен и унижен от „живота – изпечен развратник“ („Епоха“). Единствената опозиционна алтернатива на Вапцаровия съвременник (лирически герой) е „утре“ в лирическия контекст на Вапцаровите стихове, когато „животът ще дойде по-хубав/ от песен,/ по-хубав от пролетен ден...“ („Песен за човека“). Човекът неизбежно минава през чистилицето на илюзиите, докато един ден „една ръка (ще) изхвърли на боклука/ идилиците с синьото небе“. Човекът преодолява празните пространства на алиенацията и заострената вечност чрез машините, завода, хората, които изпълват неговото екзистенциално битие – битие на кръска и борбата, на противопоставянето и отричането, битие, в което „толкоз хора/ с осаждени от черен труд лица“ са готови да изградят „един живот/ желан/ и нужен, и то/ какъв ЖИВОТ!“ Лирическият Аз в поезията на Никола Вапцаров сякаш е и в миналото, за което ще води диалог с историята, и в бъдещето, което вижда като плод на своите ръце и мисъл, и в настоящето си – „сега – днес“, където стоически се бори. Историята той иска да пренапише, тъй като в този акт вижда своята морално овъзмездяваща мисия заради „кръвта на хиляди убити“, с която е напоена тя, неразказала „за простата човешка драма“. Поради това и тонът му е дързък и безапелационен. Езикът му е огрубен и лишен от уважителния етикет в диалога с историята, чийто персонифициран образ носи обобщението на премълчаното, неназованото, на предначертаното и избраното. Епохата е революционна и драмата на ограбения и онеправдания е реална, затова историческата промяна е неизбежна и претенциите към историята са основателни. Не контурите на събитията, а героите на събитията, разпознати в тях – трудовите хора „от фабрики и канцеларии“, „селяни, които миришеха на лук и вкиснало“ трябва да бъдат известни и увековечени. Това е социалният разрез на здравото човешко общество, където битува и огняроинтелигентът. Затова така иронично звучи и реторичният въпрос на лирическия герой: „Какво ще ни дадеш, Историию, от пожълтелите си страници?“